Hawdd ei Ddeall

Cyngor Celfyddydau Cymru
Arts Council of Wales

Adroddiad ar ein cynllun i helpu mwy o bobl i gymryd rhan yn y celfyddydau yng Nghymru

Y pethau wnaethon ni o 2020 i 2021

Cafodd y ddogfen hon ei hysgrifennu gan **Gyngor Celfyddydau Cymru**. Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o '**Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020–2021**'.

Chwefror 2022

Sut i ddefnyddio'r ddogfen hon

Dogfen hawdd ei deall yw hon. Ond efallai y bydd arnoch chi angen help o hyd i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Efallai bydd geiriau mewn **ysgrifennu glas trwm** yn anodd i'w deall. Gallwch edrych beth mae'r holl eiriau mewn glas yn meddwl ar **dudalen 22**.

Pan fydd y ddogfen yn dweud **ni**, mae hyn yn meddwl **Cyngor Celfyddydau Cymru**. I gael mwy o wybodaeth cysylltwch â:

Gwefan: arts.wales/cy

E-bost: grants@arts.wales

Ffôn: 03301 242 733

Cafodd y ddogfen hon ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall hwn, cliciwch yma.

Cynnwys

Tudalen

Am beth mae'r ddogfen hon yn sôn..4

Y celfyddydau yn 2020 a 2021...6

Y gwaith pwysig wnaethon ni o 2020 a 2021...9

Enghraifft o waith rydyn ni wedi'i gefnogi 14

Y pethau ddwedson ni y buasen ni'n eu gwneud yn well..................15

Y pethau y byddwn ni'n dal ati i'w gwneud..20

Geiriau anodd...22

Am beth mae'r ddogfen hon yn sôn

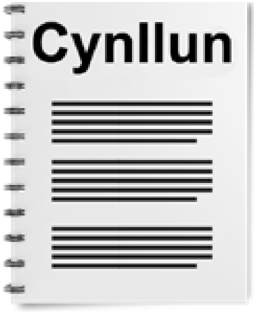

Fe ysgrifennon ni gynllun yn 2020 i gael mwy o bobl i gymryd rhan yn y celfyddydau yng Nghymru.

Hawdd ei Ddeall

Adroddiad ar ein cynllun i helpu mwy o bobl i gymryd rhan yn y celfyddydau yng Nghymru

Y pethau wnaethon ni o 2020 i 2021

Cafodd y ddogfen hon ei hysgrifennu gan **Gyngor Celfyddydau Cymru**. Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o '**Adroddiad Blynyddol Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020–2021**'.

Chwef or 2022

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r gwaith wnaethon ni ar y cynllun yn 2020 a 2021.

Rydyn ni'n meddwl y dylai'r celfyddydau gael eu gwneud a'u mwynhau gan bobl o bob math o wahanol gefndiroedd.

Er enghraifft, pobl sy'n fyddar, yn anabl a phobl o **leiafrifoedd ethnig**.

Mae person o **leiafrif ethnig** yn rhywun sy'n byw mewn lle ble mae'r rhan fwyaf o'r bobl eraill o hil wahanol.

Mae arnon ni eisiau rhoi diwedd ar **hiliaeth**. Mae arnon ni eisiau cael mwy o bobl anabl a phobl o **leiafrifoedd ethnig** yn gweithio i'n tîm.

Mae **hiliaeth** yn driniaeth annheg neu gas o bobl oherwydd eu bod yn perthyn i hil arbennig.

Y celfyddydau yn 2020 a 2021

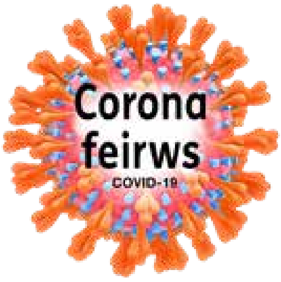

Cafodd y coronafeirws effaith fawr ar yr holl waith yn y celfyddydau yn 2020 a 2021.

Doedd hi ddim yn bosibl i rai digwyddiadau celfyddyd gael eu cynnal.

Cafodd pobl anabl a phobl mwy tlawd eu heffeithio'n ddrwg gan y coronafeirws.

Daeth grŵp o artistiaid anabl at ei gilydd i ddechrau ymgyrch oedd yn cael ei alw'n '**We Shall Not Be Removed**'.

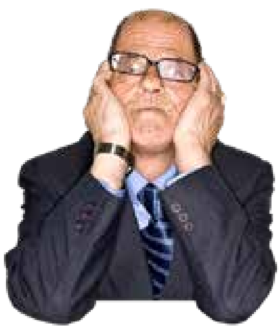

Roedden nhw'n poeni am eu hiechyd ac am gael eu **cadw ar wahân**.

> Mae **cadw ar wahân** yn meddwl cael eu cadw oddi wrth bobl. Trwy beidio â gweld llawer o bobl. Neu oherwydd nad ydych chi'n teimlo mewn cysylltiad â llawer o bobl.

Yn 2021 cychwynnodd ymgyrch Mae Bywydau Du o Bwys, a siaradai am y ffaith nad yw pobl dduon yn cael eu trin yn gyfartal.

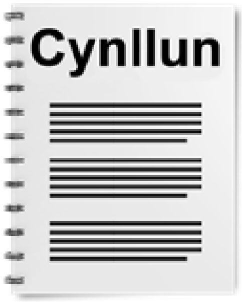

Oherwydd y digwyddiadau byd-eang hyn, fe ddiweddaron ni ein cynllun ar gyfer gwneud y celfyddydau yn fwy cyfartal yng Nghymru.

Ein nodau

Y pump nod yn ein cynllun yw:

- Gweithio â'r gymuned i ddysgu ganddyn nhw

- Helpu mwy o bobl **amrywiaethol** i weithio yn y celfyddydau.

> Mae **amrywiaethol** yn meddwl pobl o'r holl wahanol ddiwylliannau, sydd â gwahanol fedrau a galluoedd a ffyrdd o fyw.

- Gwneud yn siŵr bod pawb sy'n gweithio yn y celfyddydau yn cael eu talu'n dda.

- Helpu mwy o artistiaid a mudiadau **amrywiaethol** i gael nawdd.

- Helpu mwy o bobl **amrywiaethol** i gymryd rhan yn y celfyddydau.

Mae arnon ni eisiau canolbwyntio yn bennaf ar bobl sydd o **leiafrifoedd ethnig**, sy'n fyddar, yn anabl ac yn **niwroamrywiaethol**.

Mae **niwroamrywiaethol** yn label sy'n cael ei ddefnyddio i siarad am gyflyrau fel 'ADHD', Awtistiaeth, Dyslecsia a Dyspracsia. Efallai bod pobl **niwroamrywiaethol** yn meddwl ac yn dysgu'n wahanol ac yn gweld y byd yn wahanol i bobl eraill.

Y gwaith pwysig wnaethon ni o 2020 a 2021

Fe siaradon ni ag artistiaid o lawer o wahanol gefndiroedd.

Fe ddysgon ni bod y ffordd rydyn ni'n gweithio yn ei gwneud hi'n anodd i rai pobl gymryd rhan yn y celfyddydau.

Fe ddefnyddion ni y pethau ddysgon ni i'n helpu i ysgrifennu ein pump nod.

Fe wnaethon ni barhau â'n **Rhaglen Camau Creadigol**. Mae'r rhaglen hon yn cefnogi mudiadau sy'n cael eu rhedeg gan bobl o **leiafrifoedd ethnig** neu bobl anabl.

Fe roeson ni arian i'r mudiadau hyn a'u helpu:

- Cwmni Theatr Taking Flight
- Gentle Radical
- Race Council Cymru
- Laku Neg
- Fio
- G Expressions

Fe weithion ni gydag artistiaid o **leiafrifoedd ethnig**, artistiaid byddar ac artistiaid anabl i wneud y **Rhaglen Camau Creadigol** yn well i artistiaid hefyd.

Ymunodd aelod newydd o staff â'n tîm. Y person hwn yw'r **Asiant dros Newid**.

Ei enw yw Andrew Ogun. Mae wedi ein helpu i gyrraedd mwy o bobl anabl a phobl o leiafrifoedd ethnig a hoffai weithio gyda ni.

Rydyn ni wedi dal ati â'n cynllun cerdyn **Hynt**. Erbyn hyn mae gan dros 18 mil o bobl gerdyn **Hynt**. Ac mae 41 o leoliadau yng Nghymru yn rhan o'r cynllun.

Mae'r lleoliadau hyn wedi ymrwymo i fod yn **hygyrch** i bawb.

Mae **hygyrch** yn meddwl bod pawb yn medru cael gafael ar bethau er mwyn eu defnyddio.

Fe redon ni bump sesiwn hyfforddi **Hynt**. Roedden nhw’n cael eu harwain gan bobl fyddar neu bobl anabl. Roedd y sesiynau hyn ar gyfer staff oedd yn gweithio mewn swyddfeydd tocynnau mewn lleoliadau celfyddyd.

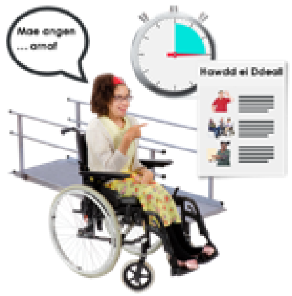

Roedd yr hyfforddiant yn ymwneud â helpu lleoliadau i fod yn fwy **hygyrch** ar gyfer pobl ddall a phobl â **nam ar eu golwg**.

Mae pobl sydd a **nam ar eu golwg** yn bobl sydd â phroblemau â’u golwg.

Rydyn ni’n bwriadu gwneud i’r cerdyn **Hynt** weithio ar draws y DU i gyd.

Fe wnaethon ni barhau i rannu ein gwobrwyon **Unlimited**. Aeth y gwobrwyon hyn i’r artistiaid Cheryl Beer, Gareth Churchill a Steph Back.

Fe roeson ni ddwy wobr gyda'r **British Council**. Aeth y rhain i:

- Chris Tally Evans i weithio gydag artist o Frasil
- Gina Biggs i weithio gydag artist o Golombia.

Fe roeson ni ddwy wobr gyda **Paul Hamlyn**. Aeth y rhain i Nye Russel-Thompson a Paul Whittaker.

Fe wnaethon ni barhau â rhannau o'n **Rhaglen Llwybrau Creadigol**. Fe helpodd hyn saith mudiad yng Nghymru i roi lleoliadau gwaith blwyddyn o hyd i bobl o gefndiroedd tlawd.

Fe weithion ni gyda **BBC Cymru** i gefnogi prosiect cerddoriaeth newydd sy'n cael ei alw'n **Horizons**. Roedd y prosiect hwn yn gweithio gyda cherddorion o **leiafrifoedd ethnig**. A rhoi nawdd iddyn nhw.

Fe weithion ni gyda '**BBC Arts**', **BBC Cymru** a **Ffilm Cymru** ar ein prosiect **Ffolio**. Fe aeth yn dda. Fe gefnogodd artistiaid i wneud ffilmiau byr.

Cafodd y ffilmiau hyn eu dangos ar **BBC4** a **BBC Global**.

Fe wnaethon ni barhau i weithio gydag **Amgueddfa Cymru** ar ein prosiect sy'n helpu mwy o bobl i gymryd rhan yn y celfyddydau.

Fe weithion ni gyda thri mudiad i ymchwilio a siarad â gwahanol gymunedau.

Y cymunedau oedd:

- **Re:cognition** – gweithio gyda chymuned yng nghefn gwlad.
- **Richie Turner Associates** – gweithio gyda'r gymuned byddar ac anabl.
- **WAARU (Wales Arts Anti Racist Union)** – gweithio gyda chymunedau **lleiafrifoedd ethnig** ac **amrywiaethol**.

Enghraifft o waith rydyn ni wedi'i gefnogi

Mae **G Expressions** yn fudiad ieuenctid sy'n cael ei arwain gan bobl dduon. Fe roeson ni £35,000 i ddatblygu eu cwmni.

Mae'r tîm wedi dod o hyd i ffordd newydd o weithio ac mae wedi dod yn fwy hyderus. Fe wnaethon nhw hefyd rannu eu ffordd o weithio gyda ieuenctid yn arwain gyda thros 200 o bobl.

Fe ddechreuon nhw wasanaeth ar-lein newydd ar gyfer pobl ifainc.

Mae un person ifanc yn dweud: "Dod yn rhan o'r tîm yw'r peth gorau rydw i wedi'i wneud."

Y pethau ddwedson ni y buasen ni'n eu gwneud yn well

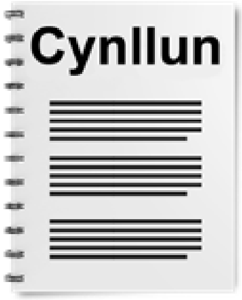

Ein cynllun ar gyfer 2020 i 2021 oedd gwneud ein tîm staff yn fwy **amrywiaethol**. Mae'r **Asiant dros Newid**, Andrew Ogun, yn ein helpu i wneud hyn.

Mae bron pob un aelod o'n staff yn dal i fod yn Wyn Prydeinig. Ond rydyn ni wedi cael mwy o bobl **amrywiaethol** yn ymgeisio am swyddi gyda ni y flwyddyn hon.

Mae 6% o'n staff yn anabl. Mae hyn yn meddwl bod tri o bob 50 aelod o staff sydd gennym yn anabl.

Roedd 9% o bobl wnaeth ymgeisio am swydd gyda ni yn anabl. Mae hyn yn meddwl bod 9 o bob 100 o bobl wnaeth ymgeisio am swydd gyda ni yn anabl.

Fe weithion ni ar wneud tâl ac amodau gwaith gwell ar gyfer gweithwyr **annibynnol**.

Mae gwaith annibynnol yn meddwl bod y gweithiwr yn hunangyflogedig ac fel arfer yn gweithio ar ran llawer o wahanol fudiadau.

Rydyn ni hefyd yn gweithio gyda **Chymru Greadigol** i wneud pethau'n well i bawb sy'n gweithio yn y celfyddydau yng Nghymru.

Fe ddwedson ni y buasen ni'n gwneud ein **Rhaglen Lotri** yn fwy cyfartal i bawb.

Felly fe gychwynnon ni brosiect **Cysylltu a Ffynnu** a roddodd £4.8 miliwn mewn nawdd i brosiectau ble mae mudiadau, cymunedau ac artistiaid yn gweithio gyda'i gilydd.

Aeth y rhan fwyaf o'r nawdd hwn at brosiectau sy'n cefnogi artistiaid anabl neu o **leiafrifoedd ethnig** mewn ardaloedd tlawd yng Nghymru.

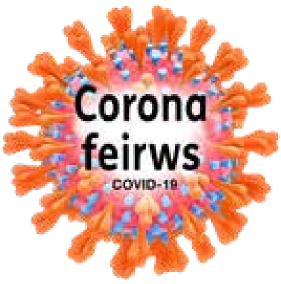

Oherwydd coronafeirws, ni wnaeth y mudiadau rydyn ni'n eu cefnogi gynnal llawer o ddigwyddiadau.

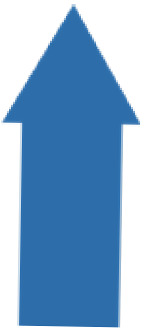

Ond aeth y nifer o ddigwyddiadau ar gyfer pobl fyddar neu anabl i fyny ychydig. Ac aeth y nifer o ddigwyddiadau ar gyfer pobl o leiafrifoedd ethnig i fyny ychydig mwy.

Nawdd y gwnaethon ni ei roi allan

Fe roeson ni nawdd argyfwng i fudiadau a gweithwyr **annibynnol** y mae eu gwaith wedi dod i ben oherwydd y coronafeirws.

Fe roeson ni lawer o nawdd i artistiaid. Roedd dros hanner yn fenywod. Cafodd dynion lawer o nawdd hefyd. Roedd y rhan fwyaf o artistiaid rhwng 26 a 49 mlwydd oed.

Roedd y rhan fwyaf o artistiaid a gafodd nawdd yn **wahanrywiol**. Roedd nifer fechan yn **ddeurywiol**, **hoyw** neu **lesbiaidd**.

Mae pobl sy'n **wahanrywiol** yn ffansïo neu'n caru rhywun o'r rhyw arall.

Mae pobl sy'n **ddeurywiol** yn ffansïo neu'n caru dynion a merched.

Mae pobl sy'n **hoyw** neu'n **lesbiaidd** yn ffansïo neu'n caru rhywun o'r un rhyw.

Roedd tua 8 allan o bob 100 o artistiaid a gafodd nawdd yn anabl.

Roedd y rhan fwyaf o artistiaid a gafodd nawdd yn wyn. Aeth ychydig o nawdd i bobl o gefndiroedd **lleiafrifoedd ethnig**.

Fe roeson ni arian i fudiadau hefyd. Aeth y rhan fwyaf i fudiadau sy'n cael eu harwain gan fenywod ac yn cael eu rhedeg ar gyfer menywod. Roedd rhai yn cael eu rhedeg ar gyfer pobl ifainc a dynion.

Gwnaeth mwy o bobl sydd wedi **ailbennu eu rhywedd gais** am nawdd y flwyddyn hon.

Mae **ailbennu rhywedd** yn digwydd pan fydd person yn cael llawdriniaeth, fel bod ei gorff yr un fath â'r rhyw y mae'n uniaethu ag ef.

Fe wnaethon ni roi **grantiau cyfalaf** allan hefyd. Mae hwn yn arian i helpu mudiadau i brynu offer neu wneud eu lleoliad yn well.

Roedd nifer fechan o fudiadau yn cael eu harwain gan bobl o gefndiroedd **amrywiaethol**.

Roedd y rhan fwyaf o fudiadau a gafodd y nawdd hwn ar gyfer pobl ifainc.

Pwyllgor cydraddoldeb strategol

Y flwyddyn hon fe gychwynnon ni grŵp newydd sy'n cael ei alw'n **Bwyllgor Cydraddoldeb Strategol**. Maen nhw'n ein helpu i wneud yn siŵr ein bod yn gwneud popeth a allwn i wneud y celfyddydau yn **hygyrch** i bawb.

Y pethau y byddwn ni’n dal ati i’w gwneud

Yn 2020 a 2021 fe weithion ni gydag 11 o **gyrff cyhoeddus** i wneud ein cynllun cydraddoldeb.

Mae **cyrff cyhoeddus** yn fudiadau sy’n cael arian gan **Lywodraeth Cymru** i redeg gwasanaethau ar gyfer pobl yng Nghymru.

Byddwn yn dal ati i weithio gyda’n gilydd i wneud pethau’n well ac yn fwy cyfartal.

Byddwn yn dal ati i weithio gyda **Chynghorau Celfyddyd** eraill i rannu syniadau â’n gilydd.

Rydyn ni’n siarad am gynllun cerdyn fel **Hynt** ar gyfer y DU gyfan.

Byddwn yn gwrando ar ein staff a'u syniadau ynghylch sut i wneud pethau'n fwy cyfartal.

Mae arnon ni eisiau gweithio gyda mudiadau ac artistiaid newydd hefyd fydd yn gallu ein helpu i wneud pethau'n well.

Mae arnon ni eisiau meddwl am ffyrdd y bydd pethau'n well yn y dyfodol. Mae hyn yn ein helpu i wneud cynlluniau i gyrraedd ein nodau.

Geiriau Anodd

Ailbennu rhywedd

Mae ailbennu rhywedd yn digwydd pan fydd person yn cael llawdriniaeth, fel bod ei gorff yr un fath â'r rhyw y mae'n uniaethu ag ef.

Amrywiaethol

Mae amrywiaethol yn meddwl pobl o'r holl wahanol ddiwylliannau, sydd â gwahanol fedrau a galluoedd a ffyrdd o fyw.

Cadw ar wahân

Mae cadw ar wahân yn meddwl cael eich cadw oddi wrth bobl. Trwy beidio â gweld llawer o bobl. Neu oherwydd nad ydych chi'n teimlo mewn cysylltiad â llawer o bobl.

Cyrff Cyhoeddus

Mae cyrff cyhoeddus yn fudiadau sy'n cael arian gan Lywodraeth Cymru i redeg gwasanaethau ar gyfer pobl yng Nghymru.

Deurywiol

Mae pobl sy'n ddeurywiol yn ffansïo neu'n caru dynion a merched.

Gwahanrywol

Mae pobl sy'n wahanrywiol yn ffansïo neu'n caru rhywun o'r rhyw arall.

Gweithwyr Annibynnol

Mae gwaith annibynnol yn meddwl bod y gweithiwr yn hunangyflogedig ac fel arfer yn gweithio ar ran llawer o wahanol fudiadau.

Hiliaeth

Mae hiliaeth yn driniaeth annheg neu gas o bobl oherwydd eu bod yn perthyn i hil arbennig.

Hoyw neu lesbiaidd

Mae pobl sy'n hoyw neu'n lesbiaidd yn ffansïo neu'n caru rhywun o'r un rhyw.

Hygyrch

Mae hygyrch yn meddwl bod pawb yn medru cael gafael ar bethau er mwyn eu defnyddio.

Lleiafrif ethnig

Mae person o leiafrif ethnig yn rhywun sy'n byw mewn lle ble mae'r rhan fwyaf o'r bobl eraill o hil wahanol.

Nam ar y Golwg

Mae pobl sydd a nam ar eu golwg yn bobl sydd â phroblemau â'u golwg.

Niwroamrywiaethol

Mae niwroamrywiaethol yn label sy'n cael ei ddefnyddio i siarad am gyflyrau fel 'ADHD', Awtistiaeth, Dyslecsia a Dyspracsia. Efallai bod pobl niwroamrywiaethol yn meddwl ac yn dysgu'n wahanol ac yn gweld y byd yn wahanol i bobl eraill.